

Spor Bilimleri Fakültesi Öğrencilerinin Ekorekreasyonel Tutumlarının İncelenmesi

Dr. Öğr. Üyesi Gülsüm YILMAZ¹

¹İstanbul Topkapı Üniversitesi, Spor Bilimleri Fakültesi, Rekreasyon Bölümü, İstanbul, TÜRKİYE
Orcid: 0009-0003-4456-6591 e-mail: gulsumyilmaz@topkapi.edu.tr

Dr. Neşe GENÇ²

²Milli Eğitim Bakanlığı, Ziyapaşa Ortaokulu, Adana, TÜRKİYE
Orcid: 0000-0002-4824-4771 e-mail: nssnmz_@hotmail.com

Dr. Öğr. Üyesi Zarife TAŞTAN³

³İstanbul Topkapı Üniversitesi, Spor Bilimleri Fakültesi, Spor Yöneticiliği Bölümü, İstanbul, TÜRKİYE
Orcid: 0000-0002-7229-2706 e-mail: zarifetastan@topkapi.edu.tr

Özet

Bu araştırmanın amacı; spor bilimleri fakültesi öğrencilerinin ekorekreasyona yönelik tutumlarının, cinsiyet, ekorekreasyonel aktivitelere katılma süresi, günlük boş zaman süresi ve doğal alanlara gitme sıklığı değişkenlerine göre incelenmesidir. Araştırmanın çalışma grubunu kolaylıkla bulunabileni örnekleme yöntemiyle ile seçilen 101'i kadın, 167 erkek olmak üzere toplam 268 üniversite öğrencisi oluşturmaktadır. Çalışmanın verileri, kişisel bilgiler formu ve Ekorekreasyona Yönelik Tutum Ölçeği ile toplanmıştır. Verilerin betimsel istatistikleri, ilişkisiz örneklemler T-testi ve tek yönlü varyans analizi anova sonuçları incelendiğinde, spor bilimleri fakültesi öğrencilerinin ekorekreasyona yönelik tutumlarının cinsiyete, okuduğu bölüme, günlük boş zaman süresi ve doğal alanlara gitme sıklığına göre anlamlı bir farklılık olmadığı tespit edilmiştir. Ayrıca üniversite öğrencilerinin ekorekreasyona yönelik tutum düzeylerinde ekorekreasyonel aktivitelere katılma süresi değişkenine göre anlamlı bir farklılık olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Ekorekreasyonel aktivitelere katılma süresine göre, 5 yıl ve üzeri katılım gösteren öğrencilerin tutum ortalamalarının, katılma süresi 1 yıldan az olan öğrencilerin tutum ortalamalarına göre anlamlı şekilde farklılaştığı saptanmıştır. Sonuç olarak, günümüzde yaşanan ekonomik gelişmeler ve nüfusun artmasıyla birlikte kişisel tüketimin kademeli olarak arttığı görülmektedir. Güncel ekoloji ve çevre koruma sorunları göz önüne alındığında, ekorekreasyona yönelik tutumların olumlu yönde geliştirilmesi doğal kaynakların korunması açısından önemlidir.

Anahtar kelimeler: Rekreasyon, ekorekreasyon, tutum

Investigation of Ecorecreational Attitudes of Faculty of Sport Sciences Students

Abstract

The aim of this study is to examine the attitudes of sports sciences faculty students towards eco-recreation according to the variables of gender, time to participate in eco-recreational activities, daily leisure time and frequency of going to natural areas. The study group of the research consists of a total of 268 university students, 101 of whom are female and 167 are male, selected by convenience sampling method. The data of the study were collected with the personal information form and the Scale of Attitude Towards Eco-recreation. When the descriptive statistics of the data, independent samples T-test and one-way analysis of variance anova results were examined, it was determined that there was no significant difference in the attitudes of sports sciences faculty students towards eco recreation according to gender, the department they studied, daily leisure time and frequency of going to natural areas. In addition, it was concluded that there is a significant difference in the level of university students' attitudes towards eco-recreation according to the variable of participation in eco-recreational activities. According to the duration of participation in eco-recreational activities, it was determined that the attitude averages of the students who participated for 5 years or more differed significantly compared to the averages of the students whose participation period was less than 1 year. As a result, it is seen that personal consumption has gradually increased with the economic developments and the increase in the population today. Considering the current ecology and environmental protection problems, it is important to develop positive attitudes towards eco-recreation in terms of protecting natural resources.

Keywords: Recreation, ecorecreation, attitude

Sorumlu yazar: Dr. Öğr. Üyesi Gülsüm Yılmaz, **E-posta:** gulsumyilmaz@topkapi.edu.tr

GİRİŞ

19. yüzyılda sanayi devrimi ile birlikte insanların yerini makinalar almış ve insanların çalışma hayatı bu durumdan olumsuz yönde etkilenmiştir. İnsanların işsiz kalması veya daha az süre ile çalışması sonucunda serbest zamanlarını değerlendirecek faaliyetler için çevre ve doğa ile ilişkili alanlara ihtiyaç duydukları görülmüştür (Karaküçük, 2014). Rekreasyon, insanın yaşam kalitesini artırmak için serbest ve boş zamanında doğaya zarar vermeden, gönüllü olarak yaptığı, hem fiziksel hem de zihinsel sağlığı destekleyen bir faaliyetler bütünüdür (Çingöz vd., 2022; Tütüncü, 2012). Sportif etkinlikler, doğa deneyimleri ve çevreyle etkileşimler, insanların genel refahını etkileyen önemli faktörlerdir. İnsanların yaşam kalitesini arttıran parametrelerden biri olan rekreatif aktivitelerin açık alanda yapılmasının (doğa, çevre vb.) insanlara mental, fiziksel ve sağlıklı yaşam ihtiyaçlarını karşılama konusunda önemli faydalar sağladığı belirlenmiştir (Campbell vd., 2016; Durhan, 2018). Ayrıca, rekreasyonel aktivitelerin kadınlarda meme kanseri riskini azalttığı (Verloop vd., 2000), psikolojik ve fiziksel sağlığın gelişiminin yanında sosyal yaşamın da gelişimine olumlu katkılar sunduğu (Özer ve Çavuşoğlu, 2014) ortaya çıkmıştır. Buna bağlı olarak rekreatif faaliyetlere olan ilginin artması, rekreatif amaç ile kullanılan kaynaklar üzerindeki baskıyı da artırmıştır (Yılgin, 2022). Dolayısıyla doğal çevrenin korunması ve sürdürülebilirlik için önlemler alma gerekliliği ortaya çıkmıştır. İnsanların aktivitelerinden kaynaklanan etkilerin ekolojik denge ve ekosistem üzerinde olumsuz etkileri göz önüne alındığında, yaşam biçimimizin çevre, ekoloji ve rekreasyon kavramlarının birbirine bağlı olduğu açıkça ortaya çıkmaktadır (Demir, 2009). Bu nedenle, ekolojik veya çevresel araştırmaların daha fazla önem kazanması kaçınılmaz hale gelmiştir (Karaküçük ve Akgül, 2016). İnsanların serbest veya boş zamanları içerisinde açık alanlarda gerçekleştirdiği ve doğada bilinçli hareket ettiği rekreatif faaliyetler bütünü ekorekreasyon faaliyetleri şeklinde tanımlanmaktadır (Karaküçük ve Akgül, 2016). Kement (2019) tarafından doğaya yönelik rekreasyon aktiviteleriyle bağdaştırılan ekorekreasyon, doğal kaynakların korunmasını ve sürdürülebilir kullanımını teşvik etmek amacıyla doğal ortamlarda gerçekleştirilen rekreasyonel faaliyetleri tanımlamak için kullanılan bir terimdir. Bu faaliyetler Karaküçük ve Akgül (2016) tarafından trekking, mağaracılık, kayak, rafting ve dağcılık vb. spor faaliyetleri ile örneklendirilmiştir. Rekreasyon faaliyetleri sürdürülürken, doğal kaynaklar üzerindeki olumsuz etkileri en aza indirecek şekilde gerçekleştirilmesi, bu faaliyetlere uygun doğal alanların geliştirilmesi ve sürdürülmesi önemlidir. İnsanların çevre üzerindeki olumsuz etkilerinin en aza indirilmesi için dikkatli bir planlama ve yönetim gereklidir. Bu nedenle, ekorekreasyon konusunda halkın eğitilmesi ve doğanın korunmasına yönelik olumlu tutumlar sergilemeleri için teşvik edilmesi de önemlidir.

Rekreatif faaliyetler olarak adlandırılan spor faaliyetlerinin (rekreatif faaliyetler, suda yapılan sportif faaliyetler, karada yapılan sportif faaliyetler vb.) uygulama alanları düşünüldüğünde, bu faaliyetleri yöneten ve içinde aktif olarak yer alan bireylerde ekorekreatifliğe yönelik bilincin geliştirilmesi ve bunun "çevre koruma" ve "sürdürülebilirlik" hassasiyetiyle hayata geçirilmesi önemlidir (Kement, 2019). Günümüzde yaşanan ekonomik gelişmeler ve nüfusun artmasıyla birlikte gıda, su, oksijen gibi ihtiyaçlara talep artmakta ve kişisel tüketiminin kademeli olarak arttığı görülmektedir. Bu durumun doğaya olan etkileri göz önüne alındığında ekorekreatifliğe olan talep de artmaktadır (Zhang vd., 2023). Bu nedenle güncel ekoloji ve çevre koruma sorunları, tasarımcıların, mimarların ve sanatçıların eylemleri için giderek daha büyük bir motivasyon kaynağı haline gelmektedir (Rybka ve Szpytma). Çevre ve doğa hassasiyeti göz önünde bulundurulduğunda bu çalışma ile açık alan rekreasyon temelli aktivitelere dikkat çekmek, alan yazına katkı sağlamak, spor bilimleri fakültesi öğrencilerinin ekorekreatifliğe yönelik tutumlarını incelemek ve farkındalık oluşturabilmek amaçlanmaktadır.

YÖNTEM

Araştırma Modeli

Araştırma, spor bilimleri fakültesi öğrencilerinin ekorekreatif tutumlarının belirlenmesi amacı ile ilişkisel tarama modelinde tasarlanmıştır. İlişkisel tarama araştırmaları, birden fazla değişken arasındaki ilişkinin, bu değişkenlere müdahale edilmeksizin incelendiği araştırmalardır (Karasar, 2016).

Evren-Örneklem (Çalışma Grubu)

Araştırmanın evrenini İstanbul ilindeki öğrenciler, örneklemini ise İstanbul ilinde bulunan vakıf üniversitesi spor bilimleri fakültesinde okuyan öğrencilerden kolaylıkla bulunabileni örnekleme yöntemi ile seçilen 101 kadın, 167 erkek olmak üzere toplam 268 öğrenci oluşturmaktadır.

Veri Toplama Araçları

Çalışmada araştırmacı tarafından hazırlanan kişisel bilgiler formu ve Ekorekreatifliğe Yönelik Tutum Ölçeği kullanılmıştır.

Ekorekreasyona Yönelik Tutum Ölçeği

Durhan (2018) tarafından geliştirilen Ekorekreasyona Yönelik Tutum Ölçeği, 31 madde ve 6 alt boyuttan (bireysel, toplumsal, davranış, antipati, çevresel duyarlılık, doğayla iletişimdir) oluşmaktadır. Ölçek, 5'li Likert tipi "1 hiç katılmıyorum" ve "5 tamamen katılıyorum" şeklinde puanlanmaktadır. Durhan (2018), çalışmasında alt boyutlara ait iç tutarlılık katsayılarını; bireysel için .87, toplumsal için .88, davranış için .78, antipati için .84, çevresel duyarlılık için .77 ve doğayla iletişim boyutları için .70 olarak hesaplamıştır. Ölçek toplam Cronbach alfa güvenirlik katsayısı .91 olarak bulunmuştur. Bu çalışmada kullanılan Ekorekreasyona Yönelik Tutum Ölçeği iç tutarlılık Cronbach alfa güvenirlik katsayısı .85 olarak belirlenmiştir.

Verilerin Toplanması

Araştırmanın etiği alındıktan sonra Spor Bilimleri Fakültesinde okuyan öğrenciler ile yüz yüze ölçekler uygulanarak veri toplama işlemi gerçekleştirilmiştir. Ölçek formu, Durhan (2018) tarafından geliştirilen "Ekorekreasyona Yönelik Tutum Ölçeği" ile kişisel bilgi formundan oluşmaktadır. Çalışmamızın veri toplama aşamasına geçmeden önce İstanbul Topkapı Üniversitesi Etik Kurulundan 08.09.2022 tarih ve 2022/08 sayı ile izin alınmıştır.

Verilerin Analizi

Verilerin girişi sonrası kayıp ve hatalı veriler kontrol edilerek, uç değerler veri grubundan çıkarılmıştır. Normallik varsayımını sağlamak için çarpıklık ve basıklık katsayıları ile çarpıklık ve basıklık katsayılarının standart hataya bölümü ile elde edilen değerler incelenmiştir. Çarpıklık katsayısının -1 ve + 1 aralığında yer alması dağılımın normal olduğuna işaret etmektedir (Büyüköztürk, vd. 2007). Verilerin normal dağılım varsayımını sağlaması ile birlikte bağımsız örneklem T-testi ve tek yönlü varyans analizi anova uygulanmıştır. Verilerin betimsel istatistikleri ve analizler için SPSS 25.0 programı kullanılmıştır.

BULGULAR

Spor bilimleri fakültesi öğrencilerinin ekorekreatif tutumlarının cinsiyete göre incelenmesi sonucu ortaya çıkan bulgular Tablo 1'de verilmiştir.

Tablo 1. Öğrencilerin Ekorekreatif Tutumlarının Cinsiyete Göre İncelenmesi

		n	$\bar{X}$	SS	t	p
Ekorekreatif Tutum	Kadın	101	3,8211	,48097	1.369	.172
	Erkek	167	3,7379	,48317		

Tablo 1 incelendiğinde, spor bilimleri fakültesi öğrencilerinin ekorekreatif tutumlarının cinsiyete göre incelenmesi amacıyla yapılan bağımsız örneklem için t testi sonucunda kadın ve erkeklerin ortalamaları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık bulunmamıştır ($t_{266}=1.369$, $p>.05$).

Kadınların ($\bar{X}_{kadın}=3,8211$) ve erkeklerin ($\bar{X}_{erkek}=3,7379$) tutumlarının benzer olduğu görülmektedir.

Spor bilimleri fakültesi öğrencilerinin ekorekreatif tutumlarının bölümlerine göre incelenmesi sonucu ortaya çıkan bulgular Tablo 2'de verilmiştir.

Tablo 2. Öğrencilerin Ekorekreatif Tutumlarının Bölümlerine Göre İncelenmesi

		n	$\bar{X}$	SS	F	p
Ekorekreatif Tutum	Rekreasyon	82	3,8316	,44213	1,789	,169
	Antrenörlük	98	3,7841	,50198		
	Yöneticilik	88	3,6946	,49384		

Tablo 2 incelendiğinde, Spor Bilimleri Fakültesi öğrencilerinin ekorekreatif tutumlarının okudukları bölüme göre farklılaşıp farklılaşmadığına dair yapılan tek yönlü ANOVA testi sonuçlarında grup ortalamaları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık bulunmamıştır ($F_{265}=1,789$, $p>.05$).

Spor bilimleri fakültesi öğrencilerinin ekorekreatif tutumlarının boş zaman süresine göre incelenmesi sonucu ortaya çıkan bulgular Tablo 3'de verilmiştir.

Tablo 3. Öğrencilerin Ekorekreasyonel Tutumlarının Günlük Boş Zaman Süresine Göre İncelenmesi

	n	$\bar{X}$	SS	F	p
1 saatten az	44	3,6891	,50519	,943	,440
1saat-2 saatten az	51	3,7641	,50786		
2 saat-3 saatten az	76	3,8527	,49953		
3saat-4 saatten az	57	3,7453	,49220		
4 saat ve üzeri	40	3,7395	,36833		

Tablo 3 incelendiğinde, Spor Bilimleri Fakültesi öğrencilerinin ekorekreasyonel tutumlarının günlük boş zaman süresine göre farklılaşıp farklılaşmadığına dair yapılan tek yönlü ANOVA testi sonuçlarında ortalamalar arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık bulunmamıştır ($F_{2,63}=,943$, $p> .05$).

Spor bilimleri fakültesi öğrencilerinin ekorekreasyonel tutumlarının doğal alanlara gitme sıklığına göre incelenmesi sonucu ortaya çıkan bulgular Tablo 4'de verilmiştir.

Tablo 4. Öğrencilerin Ekorekreasyonel Tutumlarının Doğal Alanlara Gitme Sıklığına Göre İncelenmesi

	n	$\bar{X}$	SS	F	p
Hiç gitmedim	68	3,7391	,49602	,761	,517
Nadiren gittim	77	3,7285	,47506		
Bazen gittim	58	3,7775	,49867		
Çok sık gittim	65	3,8417	,46735		

Tablo 4 incelendiğinde, Spor Bilimleri Fakültesi öğrencilerinin ekorekreasyonel tutumlarının doğal alanlara gitme sıklıklarına göre farklılaşıp farklılaşmadığına dair yapılan tek yönlü ANOVA testi sonuçlarında ortalamalar arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık bulunmamıştır ($F_{2,64}=,761$, $p> .05$).

Spor bilimleri fakültesi öğrencilerinin ekorekreasyonel tutumlarının aktivitelere katılma süresine göre incelenmesi sonucu ortaya çıkan bulgular Tablo 5'de verilmiştir.

Tablo 5. Öğrencilerin Ekorekreasyonel Tutumlarının Ekorekreasyonel Aktivitelere Katılma Süresine Göre İncelenmesi

	n	$\bar{X}$	SS	F	p	Anlamlı fark	
Ekorekreasyonel Tutum	1 yıldan az	80	3,6379	,50932	3,177	,025	5 yıl ve üzeri-1 yıldan az
	1 yıl-3 yıldan az	73	3,8241	,43128			
	3 yıl-5 yıldan az	60	3,7855	,52992			
	5 yıl ve üzeri	55	3,8698	,42379			

Tablo 5 incelendiğinde, Spor Bilimleri Fakültesi öğrencilerinin ekorekreasyonel tutumlarının ekorekreasyonel aktivitelere katılma süresine göre farklılaşıp farklılaşmadığına dair yapılan tek yönlü ANOVA testi sonuçlarına göre ortalamalar arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık bulunmuştur ($F_{264} = 3,177$, $p < .05$). Ortalamalar arasındaki farkın hangi gruplar arasında olduğunu tespit etmek amacıyla çoklu karşılaştırma testlerinden Scheffe testi yapılmıştır. Sonuç olarak, ekorekreasyonel aktivitelere katılma süresi 5 yıl ve üzeri olan öğrencilerin tutum ortalamalarının ($\bar{X}_{5 \text{ yıl ve üzeri}} = 3,8698$), ekorekreasyonel aktivitelere katılma süresi bir yıldan az olan öğrencilerin tutum ortalamalarına ($\bar{X}_{\text{bir yıldan az}} = 3,6379$), göre anlamlı şekilde farklılaştığı görülmektedir.

TARTIŞMA VE SONUÇ

Bu çalışma, Spor Bilimleri Fakültesi öğrencilerinin ekorekreasyonel tutumlarının, cinsiyet, bölüm, günlük boş zaman süresi, doğal alanlara gitme sıklığı ve ekorekreasyonel aktivitelere katılma süresi gibi değişkenlere göre nasıl farklılaşabileceğini incelemeyi amaçlamaktadır. Literatürdeki mevcut durum, ekorekreasyona yönelik yapılan araştırmaların sınırlı sayıda olduğunu ve genellikle açık alan rekreasyonu veya doğada gerçekleştirilen rekreasyon kavramlarıyla ifade edildiğini göstermektedir (Aşan, 2015). Bu bağlamda, Spor Bilimleri Fakültesi öğrencilerinin ekorekreasyonel tutumlarının analiz edilmesi, mevcut literatürdeki bu kısıtlılığı aşma ve ekorekreasyon konusunda daha kapsamlı bir anlayış geliştirme açısından önemli bir katkı sağlamaktadır.

Ekorekreasyon, çevre bilimlerini ve insan kaynaklı çevre sorunlarını araştıran ekoloji temelli bir bakış açısıdır (Karaküçük ve Akgül, 2016). Aynı zamanda doğal kaynakların bilinçli kullanımı ve korunması konusunda farkındalık oluşturmayı amaçlamaktadır (Kement vd., 2023). Bununla birlikte, çevre odaklı rekreasyon deneyimi ve doğaya karşı bilinçli yaklaşım konusunda bazı sınırlamalar olduğu gözlemlenirken (Köroğlu ve Karaman, 2014), "tutum" kavramı bu konuda önemli bir rol oynamaktadır. Tutum, bir konuya, kişiye, kuruma veya duruma karşı tepki verme eğilimi olarak tanımlanmaktadır (Kement vd., 2023). Davranışa yönelik tutum, bir davranışın gerçekleşmesinin olumlu ya da olumsuz olarak değerlendirilmesidir (Erten, 2002). Son yıllarda çevre felaketlerine yönelik kaygının artması, insanların "Çevre Dostu Faaliyetleri" tercih etmelerine yol açmıştır. Bu kaygılar da insanların

tutum ve davranışlarında farklılıklara neden olmuştur (Han, 2021; He vd., 2022; Pekerşen & Canöz, 2022). Bu çalışma, spor bilimleri öğrencilerinin ekorekreasyonel tutumlarının incelenmesi yoluyla, genç neslin çevre konusundaki farkındalığını ve çevre dostu davranışlarını anlamamızı sağlayabilir.

Araştırmanın sonuçları incelendiğinde, katılımcıların cinsiyet, okudukları bölüm, günlük boş zaman süresi ve doğal alanlara katılma sıklığı gibi değişkenler açısından anlamlı bir farklılık tespit edilmediği görülmüştür. Bu bulgular doğrultusunda, cinsiyetin ekorekreasyona yönelik tutumlar üzerinde belirleyici bir faktör olmadığı ve literatürde yer alan diğer çalışmaların sonuçları ile benzerlik göstermediği ortaya çıkmaktadır. Çabuk ve Karaoğlu (2003) tarafından yapılan bir çalışmada, çevre duyarlılığıyla ilgili olarak kadın öğrencilerin erkek öğrencilere göre daha yüksek düzeyde çevre duyarlılığına sahip olduğu bulunmuştur. Bu sonuçlar, kadınların çevre dostu davranışları daha fazla sergilediğini ve doğal kaynakların korunması konusunda daha sorumluluk sahibi olduğunu göstermektedir. Bu durumda, cinsiyetin ekorekreasyona yönelik tutumlar üzerindeki etkisinin farklılaşabileceği ve çeşitli faktörlerin etkileşimine bağlı olduğu düşünülebilir. Cinsiyetin yanı sıra, kişisel deneyimler, eğitim düzeyi, kültürel faktörler ve sosyal normlar gibi diğer değişkenlerin de tutumları şekillendirmede etkili olabileceği göz önünde bulundurulmalıdır. Bu bağlamda, gelecekteki araştırmaların bu faktörleri daha kapsamlı bir şekilde incelemesi önemlidir.

Çalışmada, günlük boş zaman süresi ve doğal alanlara gitme sıklığına göre anlamlı bir farklılık tespit edilmemiştir. Bu konuda benzer bir çalışma yapan Vaizoğlu (2021), elde ettiği bulgulara göre, boş zaman süresi ve doğal alanlara gitme sıklığı arttıkça ortalama puanların da arttığı sonucuna ulaşmıştır. Bu bulgular, bireylerin günlük boş zaman sürelerinin ve doğal alanlara katılma sıklıklarının çevre duyarlılığı üzerinde etkisinin olduğunu göstermektedir. Çevre duyarlılığını anlamak ve çevre dostu davranışları teşvik etmek için daha fazla çalışmanın yapılması gerekmektedir. Ayrıca, eğitim ve farkındalık programlarının, bireylerin çevre duyarlılığını artırma konusunda önemli bir rol oynayabileceği de düşünülmektedir.

Çalışmada, ekorekreasyonel aktivitelere katılma süresine göre 5 yıldan daha fazla olan bireylerin lehine anlamlı bir farklılık olduğu tespit edilmiştir. Ekorekreasyonel aktivitelere katılım süresi arttıkça, bireylerin ekorekreasyona yönelik tutumlarının da arttığı gözlemlenmiştir. Bu bulgular, uzun süreli ve düzenli olarak ekorekreasyonel aktivitelere katılan bireylerin doğa ve çevre konusunda daha duyarlı olduklarını göstermektedir. Açık alan rekreasyon aktivitelerine düzenli olarak ve uzun süre katılım gösteren bireyler, doğal çevrenin korunması ve sürdürülebilirliği konularında daha fazla sorumluluk hissetmektedir. Bu bağlamda, açık alan rekreasyon aktivitelerinin teşvik edilmesi ve desteklenmesi, bireylerin çevreye karşı tutumlarının olumlu yönde şekillenmesine yardımcı olabilir. Alan yazın incelendiğinde araştırmamızın sonuçları ile benzerlik gösteren çalışmalar mevcuttur.

Durhan (2018) tarafından yapılan bir çalışmada, ekorekreasyonel aktivitelere katılma süresi ile ekorekreasyona yönelik tutum ölçeğinin toplam puanları ve alt boyutları arasında istatistiksel olarak anlamlı farklılıklar olduğu tespit edilmiştir. Ayrıca, başka bir çalışmanın sonuçlarına göre, doğada gerçekleştirilen rekreasyon faaliyetlerine katılan bireylerin çevresel tutumlarının daha güçlü olduğu vurgulanmıştır (Hung-Lee ve Jan, 2015). Bu çalışmaların sonuçları, mevcut araştırmanın bulgularını güçlendirmekte ve doğrulamaktadır. Ekorekreasyonel aktivitelere katılma süresi ile ekorekreasyona yönelik tutum arasındaki pozitif ilişkinin, çevre bilincinin artırılması ve doğal kaynakların korunması sürecine olumlu katkı sağlayacağı düşünülmektedir. Bu bağlamda, bireylerin ekorekreasyonel aktivitelere teşvik edilmesi ve desteklenmesi, sürdürülebilir bir çevre için önemli bir adımdır. Ancak, alanyazını incelediğimizde araştırmanın sonuçlarıyla tam olarak uyumlu olmayan çalışmalara da rastlanmaktadır. Örneğin, Thapa (2010), Florida, ABD'deki açık hava eğlence etkinliklerini üç gruba ayırmıştır: birinci grup değerli etkinlikler (kamp, yüzme, doğa fotoğrafçılığı, kano vb.), ikinci grup tüketici faaliyetleri (avcılık, balıkçılık vb.) ve üçüncü grup motor faaliyetleri (kar-motorlu araçlar, arazi araçları vb.). Katılımcılar üzerinde yaptıkları araştırmada sadece motor aktivitelere katılan bireylerin çevreye yönelik tutumları ile çevre dostu davranışları arasında bir ilişki bulmuşlardır. Mevcut çalışmanın aksine genel olarak, etkinliğe katılımın tutum-davranış ilişkisi üzerindeki etkisi anlamlı bir şekilde ortaya konmamıştır.

Açık alan rekreasyon faaliyetlerine aktif olarak katılan bireylerin çevreye ve doğaya karşı daha fazla duyarlılık gösterdiği ortaya çıkmıştır. Açık alan rekreasyonu, insanların doğal alanları ziyaret etmelerini ve doğayla etkileşimde bulunmalarını teşvik etmektedir. Bu deneyimler, bireylerin çevresel bilinç oluşturma ve çevreci tutum geliştirme süreçlerine katkıda bulunmaktadır. Katılımcıların aktif olarak ekorekreasyonel aktivitelere katılmaları, doğa ve çevre konusunda daha fazla sorumluluk hissetmelerini neden olmaktadır. Açık alan rekreasyon faaliyetlerine katılan bireyler doğayı daha fazla deneyimleme fırsatı yakalamaktadırlar. Bu deneyimler, doğa ve çevre ile daha yakın bir ilişki kurmalarını ve çevreye karşı daha duyarlı bir tutum sergilemelerini sağlamaktadır (Kement ve Çavuşoğlu, 2017; Çavuşoğlu ve Durmaz, 2020).

Çalışmanın sonuçlarına dayanarak, gelecekteki araştırmaların açık alan rekreasyon faaliyetlerinin çevresel tutumlar üzerindeki etkisini daha kapsamlı bir şekilde incelemesi önerilmektedir. Öncelikle, farklı demografik değişkenlerin (yaş, eğitim seviyesi vb.) ekorekreasyonel tutumlar üzerindeki etkisini daha ayrıntılı bir şekilde değerlendirmek, farklı gruplar arasındaki farklılıkları ve benzerlikleri anlamamıza yardımcı olabilir. Açık alan rekreasyon faaliyetlerinin çevre üzerindeki etkilerini araştıran ve sürdürülebilirlik açısından değerlendiren çalışmalara da ihtiyaç vardır. Bu tür çalışmalar, açık alan rekreasyon

faaliyetlerinin doğal kaynaklar üzerindeki etkilerini analiz eder ve bu faaliyetlerin çevreye olan olumlu-olumsuz etkilerini daha iyi anlamamızı sağlayabilir. Bu bağlamda, ekorekasyonun teşvik edilmesi ve desteklenmesi önemli bir adımdır. İnsanların doğayı deneyimleyebilecekleri ve çevresel bilinci artırabilecekleri açık alanlar ve doğal alanlar oluşturulmalıdır. Ayrıca, bu faaliyetlere erişimi teşvik etmek için altyapı ve kaynaklar sağlanmalıdır. Eğitim kurumları ve toplum liderleri, ekorekasyonun önemini vurgulamalı ve bu konuda farkındalık yaratmalıdır. Böylece, bireylerin doğaya olan duyarlılığı ve çevre sorunlarına yönelik bilinci artırılarak sürdürülebilir bir gelecek için adımlar atılabilir.

Çıkar Çatışması: Araştırma kapsamında yazarlar arasında herhangi bir çıkar çatışması bulunmamaktadır.

Araştırmacıların Katkı Oranı Beyanı: Araştırma Dizaynı-GY, Verilerin Toplanması-GY, İstatistik Analizi- ZT, Makalenin Hazırlanması-NG.

Etik Kurul İzni ile ilgili Bilgileri:

Kurul Adı: İstanbul Topkapı Üniversitesi Etik Kurulu

Tarih: 08.09.2022

Sayı: E-*****100-2200010255

KAYNAKLAR

Aşan, K. (2015). *Doğa deneyimleri açık alan rekreasyon güdüleri ve tatil aktivite tercihleri arasındaki ilişkinin belirlenmesi* (Tez No. 344805). (Yüksek Lisans Tezi-Anadolu Üniversitesi, Eskişehir).

Büyüköztürk, Ş., Çokluk Ö. ve Köklü, N. (2010). Sosyal bilimler için istatistik (5.baskı). Ankara: Pegem Akademi Yayıncılık.

Campbell, L.K., Svendsen, E.S., Sonti, N.F., & Johnson, M. L. (2016). A social assessment of urban parkland: Analyzing park use and meaning to inform management and resilience planning. *Environmental Science and Policy*, 62, 34-44.

Çabuk, B, ve Karacaoğlu, C. (2003). Üniversite öğrencilerinin çevre duyarlılıklarının incelenmesi. *Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Dergisi*, 1(2), 189-198.

Çavuşoğlu, S., ve Durmaz, Y. (2020). *Deneyimsel pazarlama ve yeşil davranış: Uygulamalı*. Hiperlink yayıncılık.

Çingöz, Y. E., Altuğ, T., Şensoy, C., Turan, M., Yönel, M., ve Akın, H. (2022). Bireylerin sportif rekreasyonel aktivitelere ilişkin sağlık inancı ve sağlıklı yaşam biçimi davranışlarının incelenmesi. *The Online Journal of Recreation and Sports*, 11(1), 1-18. <http://doi.org/10.22282/ojrs.2022.92>

Demir, A. (2009). Küresel iklim değişikliğinin biyolojik çeşitlilik ve ekosistem kaynakları üzerine etkisi. *Ankara Üniversitesi Çevre Bilimleri Dergisi*, 1(2), 37-54. http://doi.org/10.1501/Csaum_0000000013

- Yılmaz, G., Genç, N., ve Taştan, Z. (2023). Spor Bilimleri Fakültesi Öğrencilerinin Ekorekreatif Tutumlarının İncelenmesi. *Uluslararası Holistik Sağlık, Spor ve Rekreasyon Dergisi*, 2(1), 42-53.
- Durhan, T. A. (2018). *Sportif rekreasyon faaliyetlerine katılan bireylerde ekorekreatif tutum* (Tez No: 583263) (Doktora Tezi-Gazi Üniversitesi Ankara).
- Erten, S. (2002). Planlanmış davranış teorisi ile uygulamalı öğretim metodu. *Hacettepe Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Dergisi*, 19(2), 217-233.
- Han, H. (2021). Consumer behavior and environmental sustainability in tourism and hospitality: A review of theories, concepts, and latest research. *Journal of Sustainable Tourism*, 29(7), 1021-1042. <https://doi.org/10.1080/09669582.2021.1903019>
- He, X., Cheng, J., Swanson, S. R., Su, L., & Hu, D. (2022). The effect of destination employee service quality on tourist environmentally responsible behavior: A moderated mediation model incorporating environmental commitment, destination social responsibility and motive attributions. *Tourism Management*, 90, 104470. <https://doi.org/10.1016/j.tourman.2021.104470>
- Hung-Lee, T., & Jan, F. H. (2015). The effects of recreation experience, environmental attitude, and biospheric value on the environmentally responsible behavior of nature-based tourists. *Environmental Management*, 56, 193-208.
- Karaküçük, S. (2014). *Rekreasyon: Boş zamanları değerlendirme*. Gazi Kitabevi.
- Karaküçük, S., ve Akgül, B. (2016). *Ekorekreatiflik*. Gazi Kitabevi.
- Karasar, N. (2016). *Bilimsel araştırma yöntemi*. Nobel Yayıncılık.
- Kement, Ü. (2019). *Ecorecreation, İçinde, İ. Yazıcıoğlu, Ö. Yayla, & A. Solunoğlu (Edt). Current issues in tourism and hospitality management*, ss. 238-241. SRA Academic Publishing.
- Kement, Ü., ve Çavuşoğlu, S. (2017). Hafızaya yönelik müşteri deneyimlerinin müşteri sadakatine etkisi: Yeşil örnekler örneği. *Uluslararası Sosyal ve Eğitim Bilimleri Dergisi*, 4 (8), 172-194.
- Kement, Ü., Çavuşoğlu, S., Çalık, I., ve Durmaz, Y. (2023). The effect of environmental value and ecological worldview on eco-recreative attitude: An application in Turkey. *Tourism & Management Studies*, 19(2), 7-19.
- Koroğlu, Ö., ve Karaman, S. (2014). Doğaya dayalı turizm faaliyetlerinin gelişiminde toplum temelli doğal kaynak yönetiminin önemi. *Karamanoğlu Mehmetbey Üniversitesi Sosyal ve Ekonomik Araştırmalar Dergisi*, 2014(1), 95-106.
- Özer, E. Z., ve Çavuşoğlu, F. (2014). Rekreasyonel bir faaliyet olarak yerel etkinliklerin kırsal turizme etkisi. *International Journal of Science Culture and Sport 2* (Özel Sayı), 191-202.
- Pekerşen, Y., ve Canöz, F. (2022). Tourists' attitudes toward green product buying behaviours: the role of demographic variables. *Tourism & Management Studies*, 18(4), 7-16. <https://doi.org/10.18089/tms.2022.180401>
- Rybka, A. & Szpytma, M. (2012, October 18-19). *Eco Education. Eco Recreation* [Conference presentation]. 3rd International Conference Advanced Construction, Kaunas, Lithuania.
- Thapa, B. (2010). The mediation effect of outdoor recreation participation on environmental attitude-behavior correspondence. *The Journal of Environmental Education*, 41(3), 133-150.
- Tütüncü, Ö. (2012). Rekreasyon ve rekreasyon terapisinin yaşam kalitesindeki rolü. *Anatolia: Turizm Araştırmaları Dergisi*, 23(2), 248-252. Retrieved from <https://dergipark.org.tr/tr/pub/atad/issue/16804/174574>
- Vaizoğlu, Z. (2021). *Doğa sporları ile ilgilenen bireylerin ekorekreatif tutumu* (Tez No: 674669) (Yüksek Lisans Tezi-Fırat Üniversitesi, Elazığ)

Yılmaz, G., Genç, N., ve Taştan, Z. (2023). Spor Bilimleri Fakültesi Öğrencilerinin Ekorekreatif Tutumlarının İncelenmesi. *Uluslararası Holistik Sağlık, Spor ve Rekreasyon Dergisi*, 2(1), 42-53.

Verloop, J., Rookus, M. A., Kooy, K. & Leeuwen, F. E. (2000). Physical activity and breastcancer risk in women aged 20-54 years. *Journal of the National CancerInstitute*, 92(2), 128- 135.

Yılgin, A. (2022). Rekreasyon ve yaşam becerisi katılım motivasyonu ve teori üzerine yaklaşımlar. Efe Akademi Yayınları.

Zhang, H., Zhang, Z., Dong, G., Yu, Z., & Liu, K. (2021). Identifying the supply-demand mismatches of ecorecreation services to optimize sustainable land use management: A case study in the Fenghe River watershed, China. *Ecological Indicators* (133). <https://doi.org/10.1016/j.ecolind.2021.108424>